

Sivas İnterdisipliner Turizm Araştırmaları Dergisi

ISSN: 2651-2742

2024 - Cilt: 7 Sayı: 2

Sayfa: 338-349

Dergi Web Sitesi: <http://sita.cumhuriyet.edu.tr/tr/>

Gönderilme Tarihi: 17.12.2024

Kabul Tarihi: 24.12.2024

Araştırma Makalesi (Research Article)

TÜRKİYE VE KUZEY MAKEDONYA KÜLTÜR VE TURİZM İLİŞKİLERİ ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME

A Review On The Cultural And Tourism Relations Between Turkey And North Macedonia

Mustafa IŞKIN*

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi
Turizm Fakültesi

ÖZ

Günümüzde Kuzey Makedonya devletinin bulunduğu bölge Osmanlı Devleti tarafından 1448 yılında II. Kosova Savaşı sonrasında kendi topraklarına katılmıştır. Söz konusu bölgede uzun yıllar boyunca Osmanlı Devleti hüküm sürmüştür. Osmanlı Devleti 1912-1913 Balkan savaşları sonrasında bu bölgedeki hâkimiyetini kaybetmiştir. Kuzey Makedonya devletinin bulunduğu bölge Balkan Savaşları sonrasında sırasıyla Sırp ve Bulgar hâkimiyetine girmiştir. Kuzey Makedonya Bulgar hâkimiyeti altındayken 1945 yılında Yugoslavya'nın kuruluşunda kurucu devlet olarak yer almıştır. Kuzey Makedonya 1991 yılında Yugoslavya'dan ayrılarak bağımsızlığını ilan etmiştir. Yugoslavya ve Bulgar hakimiyeti ile geçen yılların dışındaki dönemler dikkate alındığında, Osmanlı ve Türkiye Cumhuriyeti devletleri ile günümüzde Kuzey Makedonya Cumhuriyeti devleti içerisinde yer alan kurumlar, işletmeler ve insanlar arasında yoğun bir etkileşim olduğu görülmektedir. Ayrıca Osmanlı Devletinin hakimiyeti döneminde söz konusu etkileşim çok daha yoğun yaşanmıştır denilebilir. Görüldüğü üzere iki ülke arasında geçmişten gelen ilişkiler ve bağlar günümüzde de devam etmekte ve varlığını devam ettirmektedir. Türkiye ve Kuzey Makedonya devletleri gerek hükümetler ve devlet kurumları düzeyinde gerekse işletmeler ve bireyler düzeyinde sıkı ilişkilere sahiptirler. Bu çalışmada söz konusu ilişkilerden kültür ve turizm üzerinde durulacaktır. Çalışmada öncelikle Türkiye Cumhuriyeti ve Kuzey Makedonya Cumhuriyeti arasında gerçekleşen kültürel işbirlikleri ve faaliyetler ele alınacaktır. Kültürel işbirliklerinde ve faaliyetlerinde rol oynayan kurumlara ilişkin değerlendirmeler yapılacaktır. Söz konusu kurumların yapmış olduğu faaliyetlere yer verilerek söz konusu faaliyetlerin etkileri değerlendirilecektir. Ayrıca çalışma kapsamında Türkiye Cumhuriyeti ve Kuzey Makedonya Cumhuriyeti arasındaki turizm hareketleri, söz konusu hareketlerin yoğunluğu ve turizm hareketlerinin yönüne

* Sorumlu Yazar: mustafaiskin@cumhuriyet.edu.tr

Önerilen Atıf: Işkın, M. (2024). Türkiye ve Kuzey Makedonya Kültür ve Turizm İlişkileri Üzerine Bir Değerlendirme, Sivas İnterdisipliner Turizm Araştırmaları Dergisi, 7(2), 338-349.

ilişkin değerlendirmeler de yapılacaktır. Diğer taraftan turizm alanında iki ülke arasında gerçekleşen yatırımlarda ele alınacaktır. Çalışmada söz konusu yatırımların yeterlilik düzeyine ilişkin değerlendirmeler yapılacaktır.

Çalışmada genel olarak Türkiye Cumhuriyeti Devleti kurumları, işletmeleri ve vatandaşları ile Kuzey Makedonya Cumhuriyeti Devleti kurum, işletme ve vatandaşları arasında gerçekleşen kültür ve turizm alanında ki ilişkiler üzerine odaklanılmıştır. Çalışma sonucunda iki ülkenin kültür ve turizm alanındaki ilişkilerinin yeterliliğine ilişkin tespitlere ve söz konusu ilişkilerin nasıl geliştirilebileceğine ilişkin önerilere yer verilecektir.

Anahtar kelimeler: Türkiye, Kuzey Makedonya, Turizm, Kültür.

ABSTRACT

The region where the state of North Macedonia is located today was annexed by the Ottoman Empire in 1448 after the Battle of Kosovo II. The Ottoman Empire ruled in the region for many years. The Ottoman Empire lost its dominance in this region after the Balkan Wars of 1912-1913. After the Balkan Wars, the region where the state of North Macedonia is located fell under Serbian and Bulgarian rule respectively. While North Macedonia was under Bulgarian rule, it took part as a founding state in the establishment of Yugoslavia in 1945. North Macedonia declared its independence from Yugoslavia in 1991. Considering the periods other than the years of Yugoslavian and Bulgarian rule, it is seen that there is an intense interaction between the Ottoman and Turkish states and the institutions, businesses and people in the Republic of North Macedonia today. In addition, it can be said that this interaction was much more intense during the period of Ottoman rule. As can be seen, the relations and ties between the two countries from the past continue and continue to exist today.

The states of Turkey and North Macedonia have close relations both at the level of governments and state institutions and at the level of businesses and individuals. This study will focus on culture and tourism among these relations. First of all, cultural cooperation and activities between the Republic of Turkey and the Republic of North Macedonia will be discussed. Evaluations will be made regarding the institutions that play a role in cultural cooperation and activities. The activities carried out by these institutions will be included and the effects of these activities will be evaluated.

In addition, within the scope of the study, evaluations will be made regarding the tourism movements between the Republic of Turkey and the Republic of North Macedonia, the intensity of these movements and the direction of tourism movements. On the other hand, the investments realized between the two countries in the field of tourism will be discussed. In the study, evaluations will be made regarding the adequacy level of these investments.

In general, the study focuses on the relations in the field of culture and tourism between the institutions, enterprises and citizens of the Republic of Turkey and the institutions, enterprises and citizens of the Republic of North Macedonia. As a result of the study, determinations regarding the adequacy of the relations of the two countries in the field of culture and tourism and suggestions on how these relations can be improved will be included.

Keywords: Türkiye, North Macedonia, Tourism, Culture.

1. GİRİŞ

Günümüzde Kuzey Makedonya devletinin bulunduğu bölge Osmanlı Devleti tarafından 1448 yılında II. Kosova Savaşı sonrasında kendi topraklarına katılmıştır. Söz konusu bölgede uzun yıllar boyunca Osmanlı Devleti hüküm sürmüştür. Osmanlı Devleti 1912-1913 Balkan savaşları sonrasında bu bölgedeki hâkimiyetini kaybetmiştir. Kuzey Makedonya devletinin bulunduğu bölge Balkan Savaşları sonrasında sırasıyla Sırp ve Bulgar hâkimiyetine girmiştir. Kuzey Makedonya Bulgar hâkimiyeti altındayken 1945 yılında Yugoslavya'nın kuruluşunda kurucu devlet olarak yer almıştır. Kuzey Makedonya 1991 yılında Yugoslavya'dan ayrılarak bağımsızlığını ilan etmiştir. Yugoslavya ve Bulgar hakimiyeti ile geçen yılların dışındaki dönemler dikkate alındığında, Osmanlı ve Türkiye Cumhuriyeti devletleri ile günümüzde Kuzey Makedonya Cumhuriyeti devleti içerisinde yer alan kurumlar, işletmeler ve insanlar arasında yoğun bir etkileşim olduğu görülmektedir. Ayrıca Osmanlı Devletinin hakimiyeti döneminde söz konusu etkileşim çok daha yoğun yaşanmıştır denilebilir. Görüldüğü üzere iki ülke arasında geçmişten gelen ilişkiler ve bağlar günümüzde de devam etmekte ve varlığını devam ettirmektedir.

Türkiye ve Kuzey Makedonya devletleri gerek hükümetler ve devlet kurumları düzeyinde gerekse işletmeler ve bireyler düzeyinde sıkı ilişkilere sahiptirler. Bu çalışmada söz konusu ilişkilerden kültür ve turizm üzerinde durulacaktır. Çalışmada öncelikle Türkiye Cumhuriyeti ve Kuzey Makedonya Cumhuriyeti arasında gerçekleşen kültürel işbirlikleri ve faaliyetler ele alınacaktır. Kültürel işbirliklerinde ve faaliyetlerinde rol oynayan kurumlara ilişkin değerlendirmeler yapılacaktır. Söz konusu kurumların yapmış olduğu faaliyetlere yer verilerek söz konusu faaliyetlerin etkileri değerlendirilecektir.

Ayrıca çalışma kapsamında Türkiye Cumhuriyeti ve Kuzey Makedonya Cumhuriyeti arasındaki turizm hareketleri, söz konusu hareketlerin yoğunluğu ve turizm hareketlerinin yönüne ilişkin değerlendirmeler de yapılacaktır. Diğer taraftan turizm alanında iki ülke arasında gerçekleşen yatırımlarda ele alınacaktır. Çalışmada söz konusu yatırımların yeterlilik düzeyine ilişkin değerlendirmeler yapılacaktır.

2. TÜRKİYE VE KUZEY MAKEDONYA KÜLTÜR VE TURİZM İLİŞKİLERİ ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME

2021 Nüfus Sayımı verilerine göre Kuzey Makedonya'da 1 milyon 836 bin 713 kişinin yaşamaktadır. Bu kişilerin 1 milyon 73 bin 299'u Makedon, 446 bin 245'i Arnavut, 70 bin 961'i Türk (yüzde 3,86), 46 bin 433'ü Roman, 23 bin 847'si Sırp, 16 bin 42'si Boşnak, 8 bin 714'ü Ulah, 3 bin 504'ü ise Bulgar'dır RNM SSO, (2024).

1448-1913 yılları arasında Kuzey Makedonya'nın yer aldığı bölgede 465 yıl Osmanlı Devleti hüküm sürmüştür. Türkiye'nin mirasını üstlendiği Osmanlı devletinin uzun yıllar Kuzey Makedonya'nın bulunduğu bölgede hüküm sürmüş olması kültürel bağların yoğun olmasını sağlamıştır. Diğer taraftan Osmanlı döneminde Kuzey Makedonya'ya yerleşen Türk'lerin hala bölgede yaşadıkları bilinmektedir. Bu durum kültürel bağları güçlendirmektedir. Toplam nüfusun 70 bin 961'i diğer bir ifadeyle yüzde 3,86 Türk'tür RNM SSO, (2024).

Kuzey Makedonya'nın Vasilevo şehrinde, Türkçe ikinci resmi dil ilan edilmiştir. Türkçe; Gostivar, Vrapçište, Jupa, Plasnitsa, Çayır, Studeničan, Kırçova ve Doyran belediyelerinde de Makedoncanın yanı sıra resmi dil olarak tanınıyor. Altıncı sınıfa kadar Türkçe sınıflarda eğitim verilebiliyor. Bu durum kültürel ilişkilerin yoğunluğunu görmek açısından önemlidir.

Diğer yandan Türkiye Cumhuriyeti devletinin yakın kültürel ilişkiler kurmak amacıyla faaliyetleri yoğun olarak TİKA'nın Kuzey Makedonya'da ki operasyonları ile devam etmektedir.

Diğer yandan Osmanlı döneminde Kuzey Makedonya sınırları içerisinde kalan bölgelerde yoğun somut kültürel varlık inşası gerçekleşmiştir. Osmanlı döneminde söz konusu bölgelerde somut kültürel varlıklar inşa edilmiştir. Ancak söz konusu somut kültürel varlıkların birçoğu yok olmuş veya işlevsiz hale getirilmiştir. Söz konusu somut kültürel varlıklardan bazıları aşağıdaki gibidir (Kültür Envanteri, 2024);

Üsküp

© Muradiye Cami; Muradiye Camii, Kuzey Makedonya'nın başkenti Üsküp'te Osmanlı döneminden kalma önemli bir camidir. Bu cami, 15. yüzyılda inşa edilmiş olup Osmanlı mimarisinin bölgedeki en güzel örneklerinden biridir. Adını Sultan II. Murad'dan aldığı düşünülmektedir. Genelde Osmanlı klasik mimarisi tarzında bir plana sahiptir. Kare tabanlı yapısı ve kubbesi dikkat çeker. Tek şerefeli minaresiyle tipik Osmanlı camilerinden biridir. Caminin iç mekanında yer alan zarif kalem işi süslemeler ve Osmanlı dönemi hat sanatı örnekleri özgünlüğünü korumaktadır. Muradiye Cami, Osmanlı İmparatorluğu'nun Balkanlar'da bıraktığı zengin kültürel mirasın bir parçasıdır. Zaman içinde çeşitli onarımlar geçirmiş ve halen ibadete açık durumdadır.

© İbn Payko Cami (Kaybolan Kültür Varlıkları); İbn Payko Camii, Kuzey Makedonya'nın başkenti Üsküp'te yer alan Osmanlı dönemine ait önemli bir yapıdır. Bu cami, 15. yüzyılda inşa edilmiş olup Osmanlı İmparatorluğu'nun Balkanlar'daki dini ve kültürel mirasının değerli bir örneğidir. Cami, adını muhtemelen banisi olan İbn Payko'dan almıştır. İbn Payko hakkında sınırlı bilgi olsa da, bu isim muhtemelen bir aile ya da yerel bir şahsiyete atıfta bulunur. Cami, Üsküp'ün Osmanlı yönetimi altındaki en parlak dönemlerinden birinde, 15. yüzyılda inşa edilmiştir. Osmanlı mimarisinin karakteristik özelliklerini yansıtan bu cami, aynı zamanda bölgedeki Müslüman topluluğun önemli bir ibadet merkezi olmuştur. Osmanlı mimarisinin sade ve işlevsel tarzını yansıtan bir planı vardır. Genellikle bu dönemde yapılan camilerde olduğu gibi, ince ve zarif bir minaresi bulunmaktadır. Caminin iç süslemeleri, dönemin sanat anlayışını yansıtır. Ancak cami günümüzde tahrip olmuş ve kaybolan kültür varlığı durumundadır.

© Faik Paşa Cami (Kaybolan Kültür Varlıkları); Üsküp'te (günümüzde Kuzey Makedonya'nın başkenti Üsküp olarak bilinmektedir) bulunan Faik Paşa Cami, şehrin merkezinde yer alan önemli bir camidir. Cami 15. yüzyılda Osmanlı döneminde inşa edilmiştir ve adını muhtemelen bir Osmanlı valisi veya bölgeyle ilişkili önemli bir şahsiyet olan Faik Paşa'dan almıştır. Bu cami, büyük bir merkezi kubbe, bir minare ve zarif bir ibadet salonu da dahil olmak üzere dönemin tipik özellikleriyle Osmanlı mimarisinin mükemmel bir örneğidir. Birçok Osmanlı camisi gibi Faik Paşa Cami de sadece dini bir merkez olarak değil, aynı zamanda cemaatin bir araya geldiği bir yer olarak tasarlanmıştır.

© Fatih Sultan Mehmet Köprüsü; Üsküp'te bulunan önemli bir köprüdür ve şehri simgeleyen yapılar arasında yer alır. 2011 yılında tamamlanmış olan bu köprü, Makedonya'nın başkenti Üsküp'te Vardar Nehri üzerinde inşa edilmiştir. Köprü, adını Osmanlı İmparatorluğu'nun yedinci padişahı olan Fatih Sultan Mehmet'ten almaktadır. Fatih Sultan Mehmet Köprüsü, modern bir tasarıma sahip olmakla birlikte Osmanlı mimarisine ve kültürüne atıfta bulunan unsurlar da taşır. Bu nedenle, köprü sadece ulaşım sağlamakla kalmaz, aynı zamanda tarihi

ve kültürel bir sembol olarak da önemlidir. Vardar Nehri'ni geçerek, şehrin merkezindeki önemli noktalarla bağlantıyı sağlar. Köprü, şehre modern bir görüntü kazandırırken, aynı zamanda Makedonya ve Osmanlı geçmişi arasındaki bağlantıyı vurgular. Köprü, şehri daha iyi bir şekilde birbirine bağlamak ve ulaşım ağını güçlendirmek amacıyla yapılmıştır. Köprü, şehrin manzarasına önemli bir katkı sağlamakla birlikte, Fatih Sultan Mehmet'in Türk tarihindeki büyük önemini de hatırlatmaktadır. Makedonya'nın Osmanlı dönemine olan bağlarını simgeleyen bu köprü, hem yerel halk hem de turistler için dikkat çekici bir yapıdır.

© Üsküp Kalesi; Kuzey Makedonya'nın başkenti Üsküp'te yer alan tarihi bir yapıdır ve şehir merkezinin en yüksek noktasında, Vardar Nehri'nin kuzey kıyısında konumlanmaktadır. Kale, tarihsel olarak şehri savunmak amacıyla inşa edilmiş olup, çeşitli medeniyetlere ve imparatorluklara ev sahipliği yapmış bir yapıdır. Günümüzde, Üsküp'ün simgelerinden biri haline gelmiştir. Üsküp Kalesi, Helenistik döneme kadar uzandığı tahmin edilen bir geçmişe sahiptir. Ancak kale, esas olarak Roma, Bizans ve Osmanlı İmparatorlukları tarafından onarılmış ve genişletilmiştir. Osmanlı döneminde kale, askeri bir üs olarak önemli bir rol oynamıştır ve şehri savunma amacıyla kullanılmıştır. 1963'teki büyük depremden sonra kalenin bazı bölümleri hasar görmüş olsa da, birçok kısmı sağlam kalmıştır. Kale, taş duvarlar ve savunma kuleleriyle çevrilidir. Şehir manzarasına hakim bir konumda yer alması, ona stratejik bir avantaj sağlamıştır. Kalede, Osmanlı dönemine ait bazı yapılar da bulunmaktadır. Kalenin içinde ve çevresinde, eski surların ve kısmi olarak restore edilmiş yapılar yer alır. Ayrıca kale duvarlarının iç kısmında bazı tarihi yapılar ve kalıntılar görülebilir. Üsküp Kalesi, turistler için hem tarihi hem de görsel bir cazibe merkezi olmuştur. Kaleye tırmanarak, Üsküp'ün panoramik manzarasını görmek mümkündür. Kale aynı zamanda, bölgedeki en eski yapılarla, modern şehir dokusunun ilginç bir birleşimini sunar. Ayrıca kalenin çevresindeki parklar ve yeşil alanlar, ziyaretçilere rahatlatma ve dinlenme imkanı sunar. Üsküp Kalesi, hem tarihi bir sembol hem de Makedonya'nın zengin kültürel mirasının bir parçasıdır. Osmanlı döneminin etkilerini, Bizans ve Roma kalıntılarını bir arada barındırarak, farklı kültürlerin izlerini taşıyan bir yapıdır. Bugün, Üsküp'deki en önemli turistik noktalardan biridir ve şehri gezmek isteyenler için vazgeçilmez bir yerdir. Kale, geçmişten günümüze ulaşan en önemli simgelerden biri olup, şehri keşfeden her turist için ziyaret etmesi gereken bir mekandır.

© Mustafa Paşa Camii; Kuzey Makedonya'nın başkenti Üsküp'te yer alan önemli bir Osmanlı dönemi camidir. 1492 yılında, dönemin Üsküp valisi olan Mustafa Paşa tarafından yaptırılmıştır. Bu cami, Üsküp'ün en eski ve en güzel Osmanlı camilerinden biri olarak kabul edilir. Mustafa Paşa Camii, geleneksel Osmanlı camisi mimarisinin izlerini taşır. Mimarisi, özellikle zarif ve ince işçilikleriyle dikkat çeker. Cami, büyük bir avluya sahiptir ve caminin yapısal düzeni, dönemin Osmanlı camilerine özgü olan merkezi planlı düzende tasarlanmıştır. Cami, büyük bir kubbe ile örtülü olan merkezi bir mekân içerir. Caminin iç mekânı geniş ve ferah olup, yüksek sütunlar ve kemerlerle çevrilidir. Camiye özgü olan minare, zarif bir şekilde inşa edilmiştir ve caminin önemli bir simgesidir. İç mekânında ve avlusunda Osmanlı dönemi süslemeleri, hat sanatı ve kaligrafik yazılar dikkat çeker. Ayrıca caminin duvarları, zarif çini işçilikleriyle bezenmiştir. Mustafa Paşa Camii, Üsküp'ün merkezine oldukça yakın bir konumda yer alır ve şehri gezmek isteyenler için erişimi oldukça kolaydır. Cami, Üsküp'ün eski şehri bölgesine yakın olan bir bölgede bulunmaktadır.

Cami, 1492'de Osmanlı İmparatorluğu'nun Üsküp'teki hakimiyetinin erken dönemlerine tarihlenir. Osmanlı yönetiminin izlerini taşıyan bir diğer önemli yapıdır ve bu yapı, hem dini

hem de kültürel açıdan önemli bir rol oynamaktadır. Ayrıca, cami çevresindeki alan da zaman içinde önemli bir sosyal ve ticari merkez haline gelmiştir. Mustafa Paşa Camii, günümüzde de aktif olarak kullanılmakta olup, hem yerel halk tarafından hem de turistler tarafından ziyaret edilmektedir. Bu cami, hem Osmanlı mimarisinin hem de Üsküp'ün tarihi geçmişinin önemli bir örneğidir.

© Alaca Cami; Üsküp'ün önemli Osmanlı dönemi yapılarından biridir. Bu cami, 15. yüzyılın sonlarına doğru inşa edilmiştir ve Osmanlı döneminin izlerini taşıyan çok önemli bir yapıdır. Adını, dış yüzeyindeki renkli (alaca) taşlardan alır. Alaca Cami, hem mimarisi hem de tarihiyle Üsküp'ün kültürel mirasında önemli bir yer tutmaktadır. Alaca Cami, klasik Osmanlı camisi mimarisinin örneklerinden biri olarak dikkat çeker. Caminin yapısal düzeni, Osmanlı camilerinde görülen merkezi planlı mimari düzeni takip eder. Ancak Alaca Cami'nin dikkat çeken en önemli özelliği dış cephesinde kullandığı renkli taşlar ve iç mekanındaki süslemelerdir. Cami, dış duvarlarında kullanılan renkli taşlar nedeniyle "Alaca" (renkli) olarak adlandırılmıştır. Bu taşlar, caminin hem estetik hem de mimari değerini artıran unsurlardır. Caminin yapısında büyük bir kubbe yer alır ve bu kubbe, iç mekâna geniş ve ferah bir alan sunar. Caminin içerisinde altıgen planlı sütunlar ve kemerler bulunur. Ayrıca caminin avlusunda da Osmanlı dönemine özgü öğeler mevcuttur. Cami, iç mekanında zarif süslemelere sahiptir. Duvarlarda, Osmanlı dönemine ait çini işçilikleri ve kaligrafik yazılar yer alır. Ayrıca camideki mihrap ve minber de dikkatle işlenmiş olup, dönemin sanat anlayışını yansıtır. Alaca Cami, Üsküp'ün merkezine oldukça yakın bir bölgede yer alır. Eski şehir bölgesinde yer alması nedeniyle, şehirdeki diğer tarihi yapılarla birlikte gezilebilecek bir konumda bulunur. Camiyi ziyaret etmek isteyenler için ulaşım oldukça kolaydır.

Alaca Cami, 1492 yılında inşa edilmiştir ve Osmanlı döneminin Üsküp'teki hakimiyetinin erken yıllarına dayanır. Üsküp'ün Osmanlı dönemindeki sosyal ve kültürel hayatını yansıtan önemli yapılardan biri olan cami, aynı zamanda dönemin sanat anlayışının da bir örneğidir. Cami, aynı zamanda hem dini hem de sosyal bir merkez olarak halk tarafından kullanılmaktadır. Hem camiyi hem de çevresindeki alanları ziyaret etmek, Üsküp'ün tarihi ve kültürel geçmişine dair önemli ipuçları sunmaktadır. Günümüzde Alaca Cami aktif olarak kullanılmaya devam etmektedir ve ziyaretçilere açıktır. Hem yerel halkın dini ibadetleri için kullandığı bir alan hem de turistlerin ilgisini çeken tarihi bir yapıdır.

© Çifte Hamam; Üsküp'ün önemli Osmanlı dönemine ait yapılarından biridir ve şehre özgü tarihi bir kültürel mirası yansıtır. Bu yapının inşası, 15. yüzyıla dayanmaktadır ve hem mimarisi hem de fonksiyonu açısından dikkat çeker. Yapım Tarihi: Çifte Hamam, Osmanlı İmparatorluğu döneminde, 15. yüzyılın sonlarına doğru inşa edilmiştir. Yapının ismi, "çifte" yani "iki" anlamına gelir, çünkü hamam, iki ayrı bölümden oluşur. Çifte Hamam, iki ayrı kısımdan oluşan yapısına ithafen bu adı almıştır. Bu yapı, hem erkekler hem de kadınlar için ayrı bölümler sunan bir hamam olarak inşa edilmiştir. Osmanlı döneminde hamamlar sosyal hayatın önemli bir parçasıydı, bu nedenle erkekler ve kadınlar için ayrı alanlar gereklidir. Çifte Hamam'ın dış yapısı, geleneksel Osmanlı hamamlarının izlerini taşır. Yüksek taş duvarlar ve kubbe, yapının sağlam ve etkileyici bir görünüm kazanmasını sağlar. Hamamın dış cephesi, tarihi Osmanlı mimarisine özgü elementler taşıyan sade ancak zarif bir yapıdır. Çifte Hamam'ın iç kısmı, geleneksel hamam yapılarında görülen sıcaklık, ılıklik ve soğukluk bölümleriyle organize edilmiştir. Bu yapıda, sıcak suyun bulunduğu bölümler, genellikle taş zeminler ve sütunlar ile çevrilidir. Hamamın iç kısmı, zarif işçilikle bezenmiş olup, bazı kısımlarında Osmanlı dönemine ait süslemeler ve motifler yer alır. Hamam, iki ana bölümden

oluşur. Erkekler ve kadınlar için ayrı alanlar bulunur ve her biri kendine ait odalarla ayrılmıştır. Bu düzen, Osmanlı döneminin sosyal yaşamını ve geleneklerini yansıtan önemli bir özelliktir.

Çifte Hamam, Osmanlı döneminde şehir halkının sosyal, kültürel ve dini yaşamının bir parçası olarak önemli bir rol üstlenmiştir. Hamamlar, sadece temizlik amacıyla değil, aynı zamanda sosyal buluşmalar, dinlenme ve sağlık amaçlarıyla da kullanılırdı. Üsküp'teki Çifte Hamam da, bu geleneksel işlevin bir örneğidir.

Hamam, zaman içinde farklı işlevlere de hizmet etmiştir. Özellikle 20. yüzyıldan sonra terk edilmiş ve bir süre kullanılamaz hale gelmiştir. Ancak son yıllarda yapılan restorasyonlarla, tarihî değeri korunarak yeniden halkın hizmetine sunulmuştur. Bugün Çifte Hamam, turistik bir mekan olarak ziyaretçilere açıktır. Yapının iç kısmı, eski hamam kültürünün yansımalarını sergileyen bir müze veya kültürel bir alan olarak kullanılmaktadır. Ziyaretçiler, Osmanlı dönemine ait bu tarihi yapıyı gezerek dönemin mimarisi ve sosyal yaşamı hakkında bilgi edinebilirler. Çifte Hamam, aynı zamanda Üsküp'ün tarihi ve kültürel mirasını keşfetmek isteyenler için önemli bir ziyaret noktasıdır. Şehre gelen turistler ve yerel halk, bu tarihi yapıyı gezerek Osmanlı İmparatorluğu'nun etkileyici kültürel mirasını daha yakından keşfetme fırsatı bulmaktadır. Üsküp'teki Çifte Hamam, Osmanlı döneminin sosyal yaşamını, mimarisini ve kültürel mirasını yansıtan önemli bir yapıdır. Bugün, hem tarihi bir yapı olarak hem de kültürel bir alan olarak kullanılmakta olan Çifte Hamam, ziyaretçilere hem görsel hem de kültürel bir deneyim sunar.

Ayrıca Üsküp'te kültürel miras olarak nitelendirilebilecek Yelen Kapan Cami (Kaybolan Kültür Varlıkları), Vilayet Konağı, Karlı-İli Beyi Mehmet Bey Camii (Kaybolan Kültür Varlıkları), İslahane (Kaybolan Kültür Varlıkları), Hüseyin Şah Cami bulunmaktadır.

Kalkandelen (Tetevo)

© Alaca Cami ve Alaca Türbe (Kalkandelen-Tetevo); Kuzey Makedonya'nın Tetovo şehrinde bulunan önemli bir Osmanlı dönemi camidir. Cami, şehrin en bilinen ve en eski camilerinden biri olup, özellikle dış cephesindeki renkli (alaca) taşlardan dolayı bu ismi almıştır. Osmanlı İmparatorluğu'nun izlerini taşıyan yapıları arasında yer alan Alaca Camii, mimarisi, tarihî önemi ve sanatsal dokunuşlarıyla dikkat çekmektedir. Alaca Camii, 1438 yılında inşa edilmiştir. Yapım tarihi, camiye Osmanlı İmparatorluğu'nun erken dönemlerinde yapılan önemli dini yapılardan biri haline getirir. Bu cami, Tetovo'da Osmanlı İmparatorluğu'nun etkisini gösteren bir diğer önemli örnek olarak kabul edilmektedir.

"Alaca", Türkçede "renkli" veya "çeşitli renklerde" anlamına gelir. Cami, dış cephesinde kullanılan renkli taşlarla dikkat çeker. Alaca taşlar, camiye hem estetik bir değer katmış hem de ona karakteristik bir görünüm kazandırmıştır. Bu nedenle camiye bu isim verilmiştir. Alaca Camii'nin dış cephesi, özellikle kırmızı, beyaz ve sarı taşların kullanımıyla renkli bir görünüme sahiptir. Dış yüzeydeki renkli taşlar, yapının hem görsel hem de yapısal özelliklerini belirler. klasik Osmanlı camisi planına sahip olup, merkezi bir kubbe ve çevresindeki sütunlarla çevrili bir avluya sahiptir. Caminin mimarisi, Osmanlı dönemi camilerinin genel özelliklerini yansıtır, ancak Alaca Camii'nin dış cephesi ve renkli taşları ona özgün bir karakter kazandırmıştır. İç mekan, Osmanlı camilerine özgü şekilde geniş ve ferah bir alan sunar. Camiye girildiğinde, iç mekânda zarif hat sanatları ve Osmanlı dönemi süslemeleri görülür. Ayrıca, mihrabın ve minberin detaylı işçiliği dikkat çeker. Tetovo Alaca Camii, Makedonya'da Osmanlı dönemi izlerini taşıyan en önemli yapılar arasında yer alır.

Yapının inşa tarihi, 15. yüzyıla dayanır ve bu, camiyi bölgedeki erken Osmanlı yapılarından biri yapar. Cami, Tetovo'nun sosyal ve dini yaşamında önemli bir yere sahiptir ve tarih boyunca bölgedeki Müslüman topluluk için bir ibadet merkezi olmuştur.

Tetovo Alaca Camii, günümüzde aktif olarak kullanılmaktadır ve hem yerel halk hem de ziyaretçiler için önemli bir dini merkezdir. Hem Makedonya'daki hem de yurt dışındaki turistler, caminin tarihi ve mimari zenginliğini görmek için Tetovo'ya gelmektedirler. Camii, aynı zamanda Tetovo'nun kültürel ve tarihi mirasını yansıtan önemli bir yapı olarak, bölgeyi gezenler için mutlaka görülmesi gereken yerlerden biridir. Tetovo Alaca Camii, hem mimari hem de kültürel olarak büyük öneme sahip bir yapıdır. Dış cephesindeki renkli taşlar, Osmanlı dönemine ait zarif süslemeler ve tarihi kökeniyle Tetovo'nun en dikkat çekici camilerinden biridir. Ziyaretçilere, bölgenin tarihini ve kültürünü derinlemesine keşfetme imkânı sunar. Ayrıca Kalkandelen'de Tek Kemerli Taş Köprü, Çifte Hamam, Harabati Baba Tekkesi, Kalkandelen Kalesi gibi kültürel varlıklarda bulunmaktadır.

Debre

© Kaçanıklı Mehmet Paşa Köprüsü; Kuzey Makedonya'nın Üsküp şehri yakınlarında Debre'de, Vardar Nehri üzerinde bulunan tarihi bir köprüdür. Köprü, Osmanlı dönemi mimarisinin önemli bir örneğidir ve şehre tarihi bir değer katmaktadır. Köprü, adını, inşa ettiren kişi olan Kaçanıklı Mehmet Paşa'dan alır. Kaçanıklı Mehmet Paşa Köprüsü, 15. yüzyılda Mehmet Paşa tarafından yaptırılmıştır. Köprünün yapım tarihi, Osmanlı İmparatorluğu'nun Üsküp'ü fethetmesinin ardından, bölgedeki altyapı çalışmalarının hız kazandığı döneme dayanır. Köprünün adı, köprüyü yaptıran kişi olan Kaçanıklı Mehmet Paşa'dan alınmıştır. Mehmet Paşa, köprüyü yaptırmakla, Vardar Nehri'ni geçmenin kolaylaştırılmasına büyük katkı sağlamıştır. Kaçanıklı Mehmet Paşa, Osmanlı döneminin önde gelen devlet adamlarından biriydi. Yapı: Kaçanıklı Mehmet Paşa Köprüsü, taş yapım teknikleriyle inşa edilmiştir ve kemerli köprü tarzında bir yapıdır. Bu tip köprüler, suyun akışını engellemeksizin taşıma işlevi görmek için geniş kemerlerle inşa edilir. Köprü, 9 kemerden oluşur ve her biri, köprünün sağlamlığını artırmak için özel olarak tasarlanmıştır. Köprüde kullanılan taşlar oldukça dayanıklıdır ve zaman içinde neredeyse hiç zarar görmemiştir. Bu da köprünün yapısal gücünü ve Osmanlı mühendisliğinin kalitesini gösterir. Köprünün yapımında yerel taşlar kullanılmıştır. Köprü, uzun ve geniş bir yapıdır, Vardar Nehri üzerinde güvenli bir geçiş sağlar. Bugün bile, köprü hala geçiş sağlamak amacıyla kullanılmaktadır, ancak modern yolların inşa edilmesiyle, ana ulaşım yolları başka yerlere kaymıştır. Osmanlı Dönemi: Kaçanıklı Mehmet Paşa Köprüsü, Osmanlı döneminde önemli bir ulaşım yolu olarak kullanılıyordu. Hem ticaret hem de günlük yaşam açısından büyük bir rol oynayan köprü, Vardar Nehri'nin iki yakasını birbirine bağlayarak, şehirler arası ulaşımı kolaylaştırıyordu. Köprü, zaman içinde birkaç kez tamir edilmiştir. Özellikle 19. yüzyılda köprünün bazı kısımlarında restorasyonlar yapılmıştır. Ancak, köprü hala orijinal yapısını büyük ölçüde korumaktadır. Debre'de ayrıca Bayram Bey Cami, Hünkâr Cami ve Martaneş Tekkesi gibi kültürel varlıklar bulunmaktadır.

Ohri

© Ohri Saat Kulesi; Kuzey Makedonya'nın Ohri şehrinde bulunan tarihi bir yapıdır ve şehir merkezinin önemli simgelerinden biridir. Bu saat kulesi, hem mimarisi hem de tarihiyle şehre özgü önemli bir kültürel mirası yansıtmaktadır. Saat Kulesi, Ohri'nin tarihi şehir

merkezine oldukça yakın bir konumda yer alır. Şehrin merkezindeki Eski Çarşı bölgesinde, şehrin önemli meydanlarından birinde bulunur. Bu stratejik konum, hem şehrin sakinlerine hem de ziyaretçilere kolay ulaşım sağlar. Ohri Saat Kulesi, 16. yüzyılda inşa edilmiştir. Osmanlı İmparatorluğu dönemine ait olan bu kule, dönemin şehir yapıları ve mühendislik anlayışını yansıtan önemli bir yapıdır. Kule, zamanın bir işaretçisi olarak işlev gördüğü gibi, aynı zamanda şehri ziyaret edenler için bir yön belirleyicisi olmuştur.

Saat Kulesi, taş ve tuğla karışımıyla inşa edilmiştir. Kule, geleneksel Osmanlı mimarisinin izlerini taşır ve zarif bir şekilde tasarlanmıştır. Kule, kare planlı olup, dört katlıdır. Üst kısmı ise bir çatıyla kapatılmıştır. Saat Kulesi, üzerinde büyük bir saat bulunan, şehre zaman hakkında bilgi veren bir yapıdır. Kuledeki saat mekanizması, Ohri halkının günlük yaşamında önemli bir rol oynamıştır. Bu saat, hem zaman ölçümü hem de bölgedeki sosyal organizasyon açısından merkezi bir öge olmuştur. Kule, dönemin sanat anlayışını yansıtan süslemelere sahiptir. Mimarisi sade fakat zariftir, ve kulenin yüksekliği, şehre hakim olmasını sağlamaktadır. Kulenin alt kısmında ise, zamanında tüccarların ve halkın geçiş yapabileceği bir alan bulunmaktaydı. Ohri Saat Kulesi, şehrin Osmanlı dönemindeki kültürel ve ticari önemini vurgulayan bir simge haline gelmiştir. Saat kulesi, özellikle şehri çevreleyen sosyal ve ticari hayatın merkezi bir ögesi olarak kullanılmıştır. Ayrıca, Ohri'nin Osmanlı dönemindeki şehir planlamasının ve mühendisliğinin örneklerinden biri olarak kabul edilir. Kule, aynı zamanda Ohri'nin tarihi ve kültürel kimliğinin bir parçasıdır ve şehri gezenlerin ilgi odağıdır. Günümüzde, Ohri Saat Kulesi, Ohri'nin en tanınmış tarihi yapılarından biridir ve bölgedeki en önemli turistik mekanlardan birini oluşturur. Ziyaretçiler, şehrin tarihi merkezini gezdiklerinde bu kuleyi görmeden geçmemektedirler. Ayrıca, saat kulesi çevresi, şehrin kültürel yaşamına dair ipuçları sunan bir alan olarak kullanılmaktadır. Ohri Saat Kulesi, hem mimarisi hem de tarihiyle Ohri şehri için büyük bir öneme sahiptir. Osmanlı İmparatorluğu'ndan kalan bu yapının zarif yapısı ve işlevi, şehri keşfedenler için önemli bir durak olmuştur. Hem kültürel hem de tarihi açıdan büyük değer taşıyan bu saat kulesi, Ohri'nin simgelerinden biridir. Ayrıca Ohri şehrinde İmaret Cami (Kaybolan Kültür Varlıkları) geçmişte varlığını sürdürmüş ama günümüze kadar varlığını taşıyamamıştır. Diğer taraftan Ohri şehrinde Sinaneddin Yusuf Çelebi Türbesi, Ali Paşa Cami, Haydar Paşa Cam ve Hacı Turgut Cami gibi kültürel varlıklar bulunmaktadır.

Manastır

© Manastır Askerî İdadisi; Manastır Askerî İdadisi, Osmanlı İmparatorluğu döneminin sonlarında, Manastır (şimdiki Bitola, Kuzey Makedonya) şehrinde kurulmuş olan önemli bir eğitim kurumudur. Bu okul, dönemin askeri ve sivil bürokrasisinin yüksek eğitimini sağlamak amacıyla kurulmuş ve modern Türkiye'nin kuruluş yıllarına kadar önemli bir eğitim merkezi olmuştur. Manastır Askerî İdadisi, 1880 yılında Osmanlı İmparatorluğu tarafından kurulmuştur. Bu okul, dönemin eğitim reformları çerçevesinde, Osmanlı topraklarında askeri okulların sayısının arttırılması gerektiği düşüncesiyle hayata geçirilmiştir. Manastır, o dönemde Osmanlı'nın batıya açılan kapısı olarak önemli bir şehir olduğundan, askeri ve idari eğitim için stratejik bir yerdi. "Askerî İdadi" terimi, Türk eğitim sisteminde, askeri okulların bir türünü ifade eder. Bu okullar, askeri personel yetiştirmenin yanı sıra, aynı zamanda bürokratik görevlerde çalışacak sivil memurlar yetiştirmek amacıyla da kullanılmıştır. Manastır Askerî İdadisi, öğrencilerine askeri ve idari eğitimin yanı sıra, Fen ve Sosyal Bilimler gibi farklı alanlarda da dersler sunmaktaydı. Okulda, Osmanlı İmparatorluğu'nun askeri ve idari yapısına uygun eğitim verilmeye çalışılıyordu. Okulda eğitimin büyük bir kısmı

Osmanlıca olarak verilmekteydi, ancak Fransızca ve diğer yabancı diller de öğretiliyordu. Ayrıca, Batı tarzı eğitim sistemine benzer şekilde modern bilim ve matematik dersleri de okula dâhil edilmiştir.

Manastır Askerî İdadisi, Osmanlı İmparatorluğu'nun son yıllarında eğitim reformlarının önemli bir parçasıydı. Bu okul, özellikle genç subaylar ve devlet memurları için stratejik bir eğitim merkezi olarak büyük öneme sahipti. Okulun açılmasından sonra birçok önemli Osmanlı subayı ve devlet adamı burada eğitim aldı. Ayrıca, okuldaki eğitimin Batılılaşma ve modernleşme hareketleriyle uyumlu olarak şekillendirilmesi, Osmanlı'dan Cumhuriyet Türkiye'sine kadar olan süreçteki önemli gelişmeleri etkiledi. Manastır Askerî İdadisi'nde eğitim alan önemli isimlerden biri Mustafa Kemal Atatürk'tür. 1880'lerin sonlarına doğru burada öğrenim gören Atatürk, Manastır Askerî İdadisi'nde geçirdiği zamanın ardından, askeri kariyerinde büyük başarılar elde etmiştir. Atatürk'ün bu okuldan almış olduğu eğitim, onun ilerideki liderlik kariyerine önemli ölçüde katkı sağlamıştır. Manastır Askerî İdadisi, I. Dünya Savaşı sonrasında Osmanlı İmparatorluğu'nun çöküşüyle birlikte, eğitim sisteminde yaşanan değişikliklerle kapanmıştır. Osmanlı İmparatorluğu'nun dağılmasının ardından, Manastır'daki okul da kapanmış, ancak buradaki eğitim geleneği, daha sonra kurulacak olan Cumhuriyet dönemi askeri okullarına ve diğer eğitim kurumlarına yansımıştır. Günümüzde Manastır Askerî İdadisi'nin mevcut binası, hala tarihi bir yapı olarak varlığını sürdürmektedir. Binanın olduğu alan, Manastır'ın önemli kültürel ve tarihi bölgelerinden biri olarak kabul edilir. Okulun tarihî önemi ve özellikle Atatürk'ün burada eğitim görmüş olması nedeniyle, bu bina ve okul, kültürel miras olarak büyük bir öneme sahiptir. Manastır Askerî İdadisi, hem Osmanlı hem de Cumhuriyet dönemi için önemli bir eğitim kurumu olmuştur. Osmanlı'nın son yıllarında, askeri ve bürokratik kadrolar yetiştirmek amacıyla kurulan bu okul, bir dönem bölgedeki en prestijli okullardan biri haline gelmiştir. Günümüzde ise, okulun tarihi, hem Osmanlı İmparatorluğu'nun son yıllarının hem de Türkiye Cumhuriyeti'nin temellerinin atıldığı bir dönemin önemli bir parçasıdır.

© Yeni Cami; Manastır Yeni Camii, Kuzey Makedonya'nın Manastır şehrinde yer alan önemli bir Osmanlı dönemi camidir. Şehirdeki en dikkat çeken camilerden biri olan Yeni Camii, hem tarihi hem de mimari açıdan büyük bir öneme sahiptir. Konum: Manastır Yeni Camii, Manastır şehir merkezine yakın bir konumda bulunur. Şehirdeki diğer önemli Osmanlı yapılarıyla birlikte, Yeni Camii de şehrin kültürel ve dini mirasının bir parçasıdır. Yeni Camii, 1558 yılında Osmanlı padişahı Kanuni Sultan Süleyman döneminde inşa edilmiştir. Yapımının ardından kısa süre içinde Manastır bölgesindeki önemli camilerden biri haline gelmiştir. İnşası, o dönemin Osmanlı mimarisine uygun bir şekilde gerçekleştirilmiştir. Yeni Camii, klasik Osmanlı camisi mimarisi ile inşa edilmiştir. Yapının planı kareye yakın bir alana sahiptir ve büyük bir kubbe ile örtülüdür. Caminin iç mekanında geniş ve ferah bir alan sunulmaktadır. Caminin duvarları ve iç mekanında Osmanlı dönemine ait süslemeler ve hat sanatları yer alır. Caminin dış cephesi sade bir şekilde tasarlanmıştır. Bununla birlikte, klasik Osmanlı camilerinin karakteristik özelliklerini taşıyan zarif bir yapıdadır. Dış duvarlarında taş ve tuğla kullanılmıştır, ve çevresindeki avlu da oldukça geniştir. Yeni Camii'nin minaresi, caminin ayrılmaz bir parçasıdır. Yüksekliği ile şehrin farklı bölgelerinden görülebilen minare, Osmanlı mimarisinin klasik minare tasarımlarını yansıtır. İnce uzun yapısı ve taş işçiliğiyle dikkat çeker. Yeni Cami, Osmanlı İmparatorluğu'nun Manastır bölgesindeki dini yapılarından biridir ve bölgenin kültürel ve dini hayatında önemli bir rol oynamıştır. Camii, aynı zamanda Manastır'ın Osmanlı İmparatorluğu'na bağlı olduğu dönemdeki sosyal ve kültürel hayatın bir parçasıydı. Osmanlı'dan önce, Manastır'da bölgedeki halkın büyük çoğunluğu için bir cami

bulunmadığı için, bu cami büyük bir ihtiyaca cevap vermiştir. Manastır Yeni Cami, günümüzde hala aktif bir şekilde kullanılmaktadır. Ancak cami günümüzde sanat galerisi olarak kullanılmaktadır.. Caminin tarihi, mimari yapısı ve Manastır'daki kültürel mirasa katkısı, onu hem yerel halk hem de turistler için önemli bir ziyaret noktası yapmaktadır. Ayrıca, caminin çevresi, sosyal ve kültürel etkinlikler için de kullanılan bir alan haline gelmiştir. Manastır Yeni Camii, hem mimari hem de tarihi açıdan Manastır şehri için önemli bir yapıdır. Osmanlı dönemi mimarisini yansıtan bu cami, aynı zamanda şehre kültürel bir derinlik katan tarihi bir simge haline gelmiştir. Yeni Camii, bölgedeki dini yaşamın ve Osmanlı'nın kültürel etkilerinin izlerini taşıyan önemli bir yapıdır. Ayrıca Manastır şehrinde Koca Kadı Camii, İshak Çelebi Cami ve Hacı Mahmud Bey Cami gibi kültür varlıkları bulunmaktadır. Diğer taraftan Kuzey Makedonya'nın farklı yerleşim birimlerinde çok sayıda Osmanlı dönemi kültür varlıklarına rastlamak mümkündür. Pirpele'de Kurşunlu Han, Evrenosoğlu Ahmed Bey Hamamı, Pirlepe Saat Kulesi, Çarşı Camii ve Ak Mescid gibi kültür varlıkları bulunmaktadır. İştıp'de Hüsameddin Paşa Camii, Radanya'da Mahmut Ağa Camii ve Kratova'da Mahmut Ağa Camii gibi kültür varlıkları ön plana çıkmaktadır.

2023 yılında Kuzey Makedonya'yı 734.139 turist ziyaret etmiştir. Söz konusu turistler toplam 1.407.298 gecelemeye sahiplerdir. 2023 yılında Kuzey Makedonya'yı 195.448 Türk turist ziyaret etmiştir. Söz konusu turistler toplam 280.809 gecelemeye sahiplerdir. 2023 verilerine göre Türk turistler Kuzey Makedonya'yı ziyaret eden turistlerin toplamı içerisinde %26'lık paya sahiplerdir. 2023 yılında Türkiye'yi ziyaret eden Kuzey Makedonyalı turist sayısı ise 251.066'dır (RNM SSO, (2024).

SONUÇ

Osmanlı Devleti 1912-1913 Balkan savaşları sonrasında bu bölgedeki hâkimiyetini kaybetmiştir. Kuzey Makedonya devletinin bulunduğu bölge Balkan Savaşları sonrasında sırasıyla Sırp ve Bulgar hâkimiyetine girmiştir. Kuzey Makedonya Bulgar hâkimiyeti altındayken 1945 yılında Yugoslavya'nın kuruluşunda kurucu devlet olarak yer almıştır. Kuzey Makedonya 1991 yılında Yugoslavya'dan ayrılarak bağımsızlığını ilan etmiştir. Yugoslavya ve Bulgar hakimiyeti ile geçen yılların dışındaki dönemler dikkate alındığında, Osmanlı ve Türkiye Cumhuriyeti devletleri ile günümüzde Kuzey Makedonya Cumhuriyeti devleti içerisinde yer alan kurumlar, işletmeler ve insanlar arasında yoğun bir etkileşim olduğu görülmektedir. Ayrıca Osmanlı Devletinin hakimiyeti döneminde söz konusu etkileşim çok daha yoğun yaşanmıştır denilebilir. Görüldüğü üzere iki ülke arasında geçmişten gelen ilişkiler ve bağlar günümüzde de devam etmekte ve varlığını devam ettirmektedir. 1448-1913 yılları arasında Kuzey Makedonya'nın yer aldığı bölgede 465 yıl Osmanlı Devleti hüküm sürmüştür. Türkiye'nin mirasını üstlendiği Osmanlı devletinin uzun yıllar Kuzey Makedonya'nın bulunduğu bölgede hüküm sümüş olması kültürel bağların yoğun olmasını sağlamıştır. Diğer taraftan Osmanlı döneminde Kuzey Makedonya'ya yerleşen Türk'lerin hala bölgede yaşadıkları bilinmektedir. Bu durum kültürel bağları güçlendirmektedir. Toplam nüfusun 70 bin 961'i diğer bir ifadeyle yüzde 3,86 Türk'tür.

Kuzey Makedonya'nın Vasilevo şehrinde, Türkçe ikinci resmi dil ilan edilmiştir. Türkçe; Gostivar, Vrapçište, Jupa, Plasnitsa, Çayır, Studeniçan, Kırçova ve Doyran belediyelerinde de Makedoncanın yanısıra resmi dil olarak tanınıyor. Altıncı sınıfa kadar Türkçe sınıflarda eğitim verilebiliyor. Bu durum kültürel ilişkilerin yoğunluğunu görmek açısından önemlidir. Diğer yandan Türkiye Cumhuriyeti devletinin yakın kültürel ilişkiler kurmak amacıyla faaliyetleri yoğun olarak TİKA'nın Kuzey Makedonya'da ki operasyonları ile devam etmektedir.

Türkiye ve Kuzey Makedonya arasında kültürel ilişkiler oldukça eskiye dayanmaktadır. Kültürel ilişkiler oldukça yoğundur. Kuzey Makedonya'da yaşayan Türk sayısı önemli düzeydedir. Türkçenin resmi dil olarak kabul edildiği belediye sayısı önemli düzeydedir. Osmanlı döneminde yapılan kültürel eserlerin sayısı oldukça fazladır. Bu eserlerin büyük çoğunluğu korunmuştur. Ancak kaybolan ve işlevsiz olan kültürel eserlerde bulunmaktadır. Kuzey Makedonya turizmi için Türkiye'den gelen Türk turistler önemli bir yere sahiptir. Türkiye'den gelecek turistlere ilişkin tanıtım etkinlikleri önemlidir. Kosova, Arnavutluk, Karadağ ve Kuzey Makedonya'yı kapsayan turlar planlanarak Türk turist sayısı artırılabilir.

KAYNAKLAR

- Kültür Envanteri, (2024). Kuzey Makedonya Kültür Envanteri, <https://kulturenvanteri.com/tr/bolge/kuzey-makedonya/>
- RNM SSO, (2024). Aktif Nüfus İstatistikleri, https://www.stat.gov.mk/PrikaziSoopstenie_en.aspx?rbtxt=98
- RNM SSO, (2024). İş Dünyası İstatistikleri, https://www.stat.gov.mk/OblastOpsto_en.aspx?id=22
- RNM SSO, (2024). Kültür İstatistikleri, https://www.stat.gov.mk/OblastOpsto_en.aspx?id=4
- RNM SSO, (2024). Dış Ticaret İstatistikleri, https://www.stat.gov.mk/OblastOpsto_en.aspx?id=23
- RNM SSO, (2024). Eğitim ve Bilim İstatistikleri, https://www.stat.gov.mk/OblastOpsto_en.aspx?id=5
- RNM SSO, (2024). İş Eğilimleri İstatistikleri, https://www.stat.gov.mk/OblastOpsto_en.aspx?id=36
- RNM SSO, (2024). İşgücü Gelirleri İstatistikleri, https://www.stat.gov.mk/PrikaziSoopstenie_en.aspx?rbtxt=113.
- RNM SSO, (2024). İşgücü Piyasası İstatistikleri, https://www.stat.gov.mk/OblastOpsto_en.aspx?id=14
- RNM SSO, (2024). Mesleki Eğitim İstatistikleri https://www.stat.gov.mk/PrikaziSoopstenie_en.aspx?rbtxt=135
- RNM SSO, (2024). Nüfus İstatistikleri, https://www.stat.gov.mk/OblastOpsto_en.aspx?id=2
- RNM SSO, (2024). Ticari Kapasite İstatistikleri, https://www.stat.gov.mk/OblastOpsto_en.aspx?id=34
- RNM SSO, (2024). Turizm ve Yiyecek- İçecek İşletmeleri https://www.stat.gov.mk/OblastOpsto_en.aspx?id=25
- RNM SSO, (2024). Ülke İstatistikleri, https://www.stat.gov.mk/Default_en.aspx